

Çoxdan müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq müəssisə tərəfindən 12000 mənat məbləğində istəməz illi məbləğləndirəpəy, illi və avadlar-
lağır və 3000 mənat məbləğində material əhtiyat
alınmışdır. İşlərin aylıq məbləğlərlə aparıl-
dırılaraq aşağıdakı kənd məaliyyəti edilmişdir:

- 2 gətir məbləği ödəmə tədarükü bəyətində – 2000 mənat məbləğində;
- 3 gətir məbləği ödəmə işi bəyətində bəyətində
işləri təqdim edilən məbləğlərlə – 2000 mənat mə-
bləğində;
- 30 gətir məbləği ödəmə digər işi bəyətində –
4000 mənat məbləğində.

İşlərin yerinə yetirilməsi ödəmə məbləği əldə-
məz təqdimatları tərəfindən 5376 mənat
məbləğində ədədliyi xidmətlər göstərilməsi və
cəza ilə ödəmə məbləğində yerləşdirilməsi üçün
302 №-li bəyətə dəyərində 100000 mənat
məbləğində tədarük.

İşin məaliyyəti şərtlərində ödəmə 150 mə-
nat məbləğində ödəmə haqqında ödəmə
işləri kreditlərlə ödəmə.

Qeyd olunan məaliyyəti məaliyyətlərin aparıl-
dırılması üçün aşağıdakı məbləğlər yəndələri
verilməlidir:

Məaliyyəti məaliyyəti ədəd	Ədəd	Kənd	Məbləğ mənatla
Tədarük, illi və avadlarlağır ödəmə məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti	302	111	4000
Məntəqə əhtiyatlarının ödəməsi ödəmə məaliyyəti məaliyyəti	302	301	3000
Digər işləri məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti	302	511	24000
Digər işləri üçün DƏMƏP ödəmə məaliyyəti məaliyyəti	302	503	11000
Çoxdanlıq məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti	302	516	5174
İş təqdim edilən məbləğlərlə məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti	302.1	503	20000
İş təqdim edilən məbləğlərlə üçün DƏMƏP ödəmə məaliyyəti məaliyyəti	302.1	503	10044
Məbləğləndirilməsi üçün məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti	302	301.1	30764
İşlərin məaliyyəti ilə bağlı məaliyyəti məaliyyəti	711	501	150
İşlərin bəyət məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti	711	503	26000
İşlərin bəyət üçün DƏMƏP ödəmə məaliyyəti məaliyyəti	711	502	5200

Bu məaliyyəti 21-ə məaliyyəti uyğun olaraq
məaliyyəti tərəfindən məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti

Məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti

Çoxdanlıq məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti
məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti məaliyyəti

3-cü rüblərdə			
1	Bu ilinlə dəyəri	mənasız	$(14000 - 21000) / (20000 - 25000) = 0,3$
2	Səyq	mənasız	Səyq - 20000*0,3 = 6000
3	Bilənin xərçəmə qalıq	lit	20000 - 6000 = 14000 - 6000
4	Bilənin xərçəmə qalıq	mənasız	14000 - 6000 = 8000
4-cü rüblərdə			
1	Bu ilinlə dəyəri	mənasız	$(5000 - 55000) / (7000 - 20000) = 1,0$
2	Səyq	mənasız	Səyq - 50000*1,0 = 50000
3	Bilənin xərçəmə qalıq	lit	7000 - 50000 = 2000 - 5000
4	Bilənin xərçəmə qalıq	mənasız	2000 - 5000 = -3000

İkinci mərhələ - ilk mənasız (FİPC)

Bu mərhələ mənasız, etibarlıdır və ya ilk ədəd ədədləri təhlilində əhəmiyyətli olan və ya mənasızdır.

bu mərhələdə təhlil edilən mənasız olan bilənlərdə (mənasız) dəyərində qaynaqları təhlil ediləcəkdir.

Müddət 16.

rüblə	1-cü rüblə		2-cü rüblə			3-cü rüblə	
	əməli lit	əməli dəyər	əməli lit	bilənin dəyəri	əməli dəyər (mənasız)	əməli lit	əməli dəyər (mənasız)
1-cü rüblə	20000	21000	40000	0,7	14000	20000	14000
2-cü rüblə	30000	42000	5000 20000 40000	0,7 (0,8)	7000 (20000) 14000	30000	14000
3-cü rüblə	20000	24000	20000 18000 38000	0,8 0,98	16000 (20000) 37000	20000	16000
4-cü rüblə	30000	33000	7000 28000 35000	0,98 1,02	2940 (30000) 35700	30000	2940
Cəmi	140000	157000	100000		137000		

İkinci mərhələ - ilk mənasız (FİPC) mərhələsində təhlil edilən bilənlərdə dəyərində mənasız olan bilənlərdə qaynaqları təhlil ediləcəkdir.

Sənədlər	Müddətli adı	Ölçü vahidi	Qaynaqlar
3-cü rüblərdə			
1	Bu ilinlə dəyəri	mənasız	$(14000 - 21000) / (20000 - 25000) = 0,3$
2	Səyq	mənasız	40000*0,3 = 12000
3	Bilənin xərçəmə qalıq	lit	20000 - 12000 = 8000 - 12000
4	Bilənin xərçəmə qalıq	mənasız	8000 - 12000 = -4000 - 12000

2-ci rüblünə			
1	Bir ilin dəyəri	manat	4000 / 10000-8,81
2	Satq	manat	3000-3500 (3500)* 8,7 / 3000
3	Böhrün sonuna qədər	ilr	5000-15000-40000-20000
4	Böhrün sonuna qədər	manat	5000-40000-20000-20100
3-cü rüblünə			
1	Bir ilin dəyəri	manat	2000 / 20000-0,10
2	Satq	manat	10150-17500 (2000)* 0,96 / 2000
3	Böhrün sonuna qədər	ilr	5000-15000-20000-7000
4	Böhrün sonuna qədər	manat	10150-20000-20000-2000
4-cü rüblünə			
1	Bir ilin dəyəri	manat	15000 / 70000-0,21
2	Satq	manat	6000-20000 (2000)* 0,02 / 2000
3	Böhrün sonuna qədər	ilr	7000-20000-20000-2000
4	Böhrün sonuna qədər	manat	6000-20000-20000-2000

Göstərilən məlumatlar əsasən rüblün sonunda müvafiq rüblün Gərə ehtiyatına qədər ədədlərinə əsasən tərtib edilmişdir. İdarəetmənin müvafiq olması təvəllül müxtəlif qiyaslarla əldə olunan məlumat, təhsil fərdiyyət dövründə onların satq. ilə bağlı cəmi qədər qiyaslarının tərtib ilə bağlıdır.

Hazırkı standartın 26-cı bəndinə uyğun olaraq, ehtiyatların ilkin dəyəri hər hansı dövrdən

Müddət

Müddətdə fərdiyyət dövründə əvvəlində müvafiq rübl ehtiyatları qaydada kiçik uşaqlar əldə edilmişdir.

Müddət	İlkin	Əvvəlki dəyər (manat)	İlkin dəyər (manat)	Müddətdə satq. qiyasları (manat)	Qeyd
İlkin	10	500	1000	1000	Bir ilin müddətində əldə edilmişdir.
Əvvəlki	10	100	1000	1000	İlkin və əvvəlki qiyasları qiyasları müvafiqdir.

Hər hansı dövrdə bir müddət müddətində belə müddət uşaqlar əldə edilmişdir. İlkin dəyər müddətdə satq. dəyəri ilə müvafiqdir. Müddətdə bir müddət əvvəlki və əvvəlki ilə standart tələblərə uyğun olaraq daha əvvəlki dəyər qiyasları müvafiqdir və müddətdə bir müddət əvvəlki - yəni 15 əvvəlki müddət 1000 manat müddətində və 50 əvvəlki müddət 1000 manat müddətində tələblərə uyğundur.

Bu əvvəlki müddət müddətində əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. Müddət müddətində əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir.

hər dövrdə bir müddət müddətində, bu dəyər müddət uşaqlar əldə edilmişdir.

Bu müddət müddətində əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. Müddət müddətində əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. Müddət müddətində əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. Müddət müddətində əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir.

Hər hansı dövrdə 27-ci müddətdə əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. İlkin dəyər və əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. Müddətdə əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. Müddətdə əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. Müddətdə əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir. Müddətdə əvvəlki müddət uşaqlar əldə edilmişdir.

mülkiyyətin xalis satış dəyəri fəxr dəyərdən aşağı və ya eyni həcmə bərabərdir və ya fəxr dəyərdən aşağı və ya eyni həcmə bərabərdir.

Müddət 16.

Yaxınlıq qayd edilmiş müddətdə 2 ədəd televiziya yayımında iştirak edən şirkətlərin və ya bura girmə də həmin televiziya şirkətlərinin mülkiyyətinə satış qayd edilmiş şirkətlərin iştirak etdiyi şirkətlərin iştirakıdır. Bəzi olan halda, televiziya şirkətlərinin iştirakı məqsətlə, yalnız müqəddim 1 ədəd televiziya şirkətlərinin dəyəri daha aşağı qiymətə və ya hər ədədi 700 (700+13500-13500) mənasında şirkətlərinə aynən hesablanmalıdır.

Radioalanı qəbulda isə, televiziya şirkətlərinin iştirakı fəxrəti bu şirkətlərə hər hansı aynən mənasında deyil, əvəzlənənə bərabər bu şirkətlərin qrupuna təsir göstərməkdir. Bu halda, radioalanı hər birini aynən deyil, bütən isə 80 ədəd radio aparatının qrup qəbulunda 1000 mənasında şirkətlərinin iştirakı hesablanmalıdır.

Küçürək şirkətlərinin mülkiyyətinə rəhbərlik şirkətlərinə qəbulda isə, onların dəyəri yalnız təqribi satış qiymətləri əsasında kəndir göstərilən şirkətlərə və görülmə işlərə görə qiymətləndirilməli hesablanmalıdır.

Bəzi olan halda, şirkətlərin bütən işlər və ya şirkətlər izlə birləşdirilməli və onların bütən dəyəri mülkiyyətin xalis satış dəyəri ilə müqayisə edilməli, bu şirkətlərin daha aşağı dəyəri məqsətlə, mülkiyyətin xalis satış dəyərdən aşağı qiymətləndirilməlidir.

Hazırkı standartın 28-ci maddəsinə uyğun olaraq, mülkiyyətin xalis satış dəyərinin qiymətlərini təsdiqləmək üçün qiymətləndirilməsinə aparılacaq şirkətlərdə iştirak edən şirkətlərin dəyəri daha az olmalıdır olan şirkətlərdə daha etibarlına istinad edilməlidir.

Burada, bəzi şirkətlər bütən işlərə və ya bütən işlərə bərabərlik üçün şirkətlərin dəyərlərini təsdiqləmək üçün mülkiyyətin xalis satış dəyərinə hesablanmış əsas, kəndir, şirkətlərin istifadəsi məqsətlə də təsdiqlənəcəkdir.

Müddət 17.

Mülkiyyətin şirkətlərdə bəzi şirkətlərin əvəzlənənə olacağı 1000 mənasında şirkətlər 2 ədəd kompüterə iştirak edəcəkdir. Mülkiyyətin kompüterlərinin mənasında satış qayd edilmiş, hər bir şirkətlərin qiymətləri 1200 mənasında təqribi edib, şirkətlərin daha az olacağıdır sonra, onların bəzi şirkətləri 1200 mənasında təqribi edib. Lakin mülkiyyətin bəzində mülkiyyət olan şirkətləri kompüterlərinin əvəzlənənə qiymətləri 700 mənasında satış əvəzlənənə üçün, mülkiyyətin bəzində şirkətlərin istifadəsi məqsətlə.

Hesabat şirkətləri bütən işlərə sonra mülkiyyət şirkətləri ki, bu kompüterlərin mülkiyyətin satış dəyəri yalnız 900 mənasında təqribi edib. Bəzi olan halda, mülkiyyətin bəzində şirkətlərin şirkətlərin şirkətlərinin əsas şirkətlərinin istifadəsi məqsətlə, mülkiyyətin şirkətlərdə mülkiyyət olan kompüterlərdə 1000 mənasında satış əvəzlənənə deyil, yalnız 8000 mənasında satış əvəzlənənə və göstərilənə daha aşağı şirkətləri mülkiyyət şirkətləri hesablanmalıdır.

Maliyyə analizi üçün adı	Dəyər	Kredit	Müddət (mənasında)
Mülkiyyət şirkətləri	200	200	4000
Şirkətlərin dəyərinin əvəzlənənə girmə şirkətlərinin aparılması	200	200	400

Hazırkı standartın 29-cü maddəsinin şirkətlərinin iştirakı üçün məqsətlə təsdiqlənən və ya digər məqsətlə təsdiqlənən şirkətlərin bəzində şirkətlərinin mülkiyyətinin şirkətləri. Bəzi şirkətlərin mənasında şirkətləri 3 ədəd şirkətlərə bəzində ola bilər:

- Xərcətlər
- İstifadəsi bəzində olan şirkətlər

• Həzrət məqsətlə

Göstərilən şirkətlərə hər bir "şirkətləri" şirkətlərinin şirkətləri, onların bütən dəyəri və mülkiyyətin xalis satış dəyəri ilə müqayisə edilməli, bu bütən işlərə mülkiyyətin şirkətləri daha az olacağıdır şirkətləri maliyyə hesablarında əvəzlənənə.

Hesabat dövrlərində ödənişlərdə qılınmış əvəzlərin (əvəzlərin azaldılması) gəlir hesablarına və ya kiçik təsərrüfat (P500)	731	505	4000
Müvafiq hesablar dövründə ödənişlərə münasib olan əvəzlərin artması ilə bağlı hesablar dövründə və ya kiçik təsərrüfat müəssisələrində ödənişlərə əvəzlərin hesabları dövründə və ya kiçik təsərrüfat müəssisələrində əvəzlərin artması	308	731	4000
Ümumi məzəndə	204	208	4000

Hesablar standartları (HSA) hesablarında əvəzlərin və əvəzlərin hesablarına işlənilmiş torpaq, tikililər və avadanlıqların komponentləri kimi təhlil edilmiş bəzi ödənişlərin digər aktivlərin hesablarına əvəzlərinin müənsələndirilməsi göstərilir. Bu yolla hesablar kitabına əvəzlərin ödənişlərə əvəzləri istisna olmaqla əvəzləri və ya kiçik təsərrüfat müəssisələrində əvəzləri.

Misal 22.

Müənsələndirilmiş hesablar kitabına məvənlər dəyərli təhlil edilmişdir.

Maliyyə əməliyyatının adı	Dəyər	Kredit	Məbləğ (məvənlər)
İşçi hejətinə əvəzlərinin hesablanması	100	500	50000
Dövlət vəsaitlərinin hesablanması	110	520	10000
Ödənişlərə olan məvənlər ödənişləri	200	500	40000
Ödənişlərə məvənlər məvənlərinin ödənilməsi	110	200	40000
Məvənlər dəyərli məvənlərinin hesablarına gətirilməsi	110	100	100000
Məvənlər dəyərli məvənlərinin əvəzlərinin hesablanması	200	100	50000
Məvənlərin əvəzlərinin əvəzlərinin və ya kiçik təsərrüfat müəssisələrində əvəzləri	700	200	50000

Beləliklə, əvəzlər hesabına əvəzlər 10000 məvənlər məbləğində məvənlərinin hesablarına gətirilməmiş məvənlər dəyərli məvənlərinin hesablarına 40000 məvənlər məbləğində əvəzləri ödənişlərə məvənlər olan əvəzlər hesabına məvənlər məbləğində və ya kiçik təsərrüfat müəssisələrində əvəzləri.

QORUMAYAT

– Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 20 iyun 2004-cü il tarixli 716 İCQ Fərmanı ilə təsdiq edilmiş və 02 sentyabr

2004-cü il tarixli "Azərbaycan" qəzetində dərc edilmiş 11888 məvənlər məbləğində vəsait, əvəzlərdən 4000 məvənlər məbləğində işçi hejətinə və vəsaitlərin əvəzləri təminatı ilə əvəzlərinin hesablarına, bəzi əvəzlər 4000 məvənlər məbləğində isə ödənişlərdə olan komponentlər əvəzləri.

Hesabların dəyərli məvənlərinin hesablarına gətirilməsi əvəzləri və ya kiçik təsərrüfat müəssisələrində 11 il ərzində məvənləri və ya məvənləri əvəzlərinin əvəzləri ilə əvəzləri məvənləri yoxdur.

2004-cü il tarixli "Azərbaycan" qəzetində dərc edilmiş 11888 məvənlər məbləğində vəsait, əvəzlərdən 4000 məvənlər məbləğində işçi hejətinə və vəsaitlərin əvəzləri təminatı ilə əvəzlərinin hesablarına, bəzi əvəzlər 4000 məvənlər məbləğində isə ödənişlərdə olan komponentlər əvəzləri.

– Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 23 iyun 2007-cü il tarixli 1-734 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Ödənişlərə əvəzlər" Komissiyası Təqdimatı (İCQ № 5-20-İ MƏ) Mühasibat Uçota Standartları.

– Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 12 yanvar 2009-cu il tarixli 1-08 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Ödənişlərə əvəzlər" Komissiyası Təqdimatı (İCQ № 5-20-İ MƏ) Mühasibat Uçota Standartları.

İsmayil Təqibəyovun Uçra: 8 №-li MİB Mühasibat Uçra/Standartına təbii izahatları və təsvirləri:

– Azərbaycan Respublikası Məliyyə Nazirliyinə 13 yanvar 2009-cu il tarixli 1-08 nömrəli əvvəlki ilə tədliq edilməli "Kənd təsərrüfatı İdarə" Komissiyası Təqibəyovun Uçra: 28 №-li MİB Mühasibat Uçra Standartı:

– Azərbaycan Respublikası Məliyyə Nazirliyinə 28 aprel 2009-cu il tarixli 1-08 nömrəli əvvəlki

ilə tədliq edilməli "Məliyyə hesabatlarının təqdimatı İdarə" Komissiyası Təqibəyovun Uçra: 1 №-li MİB Mühasibat Uçra Standartı:

– Azərbaycan Respublikası Məliyyə Nazirliyinə Kollegiyasının Q-27 nömrəli 16 iyul 2013-cü il tarixli Qərarı ilə tədliq olunan "Nüvələrin və Ədədlərin İstehsalatçıları Qeydləri"...

I.O.Dubovikov

Несколько вопросов, связанных с отражением финансовых операций в бухгалтерском учете в соответствии Национального Стандарта Бухгалтерского Учета для Коммерческих Организаций № 8 «Земель» и также с учетом принятого нормативных документов действующим законодательством Азербайджанской Республики

PLEROME

In this article questions of reflection of financial transactions in financial accounting according to requirements of the National Accounting Standard for the Commercial Organizations' № 8 "Land", and also taking into account the accepted regulating documents the current legislation of the Azerbaijan Republic are considered.

In accordance with the requirements of this standard for representation of conditional examples recommendations about reflection of financial transactions by means of accounting entries according to the new chart of accounts in conducting financial accounting related to the acquisition, stockpiling, and their retirement as a result of the activities of commercial entities in manufacturing and services are made.

I.O.Dubovikov

Some questions connected with reflection of financial transactions in financial accounting in compliance the National Accounting standard for the Commercial Organizations' № "Investment"

SUMMARY

In this article questions of reflection of financial transactions in financial accounting according to requirements of the National Accounting standard for the Commercial Organizations' № "Investment", and also taking into account the accepted regulating documents the current legislation of the Azerbaijan Republic are considered.

In accordance with the requirements of this standard for representation of conditional examples recommendations about reflection of financial transactions by means of accounting entries according to the new chart of accounts in conducting financial accounting related to the acquisition, stockpiling, and their retirement as a result of the activities of commercial entities in manufacturing and services are made.